

Гармаш К.О. студент гр. 281М-20з-2 ІДУ

Науковий керівник: Петренко О.С., к.держ.упр., доцент, доцент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

(*Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна*)

АНАЛІЗ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Анотація. Досліджено складові сучасної системи громадського здоров'я в Україні. Визначено, система громадського здоров'я, як основа профілактичної медицини, повинна втілювати основні системні заходи та бути спрямованою на збереження здоров'я населення і відповідно зменшувати потребу у витратах на медичне обслуговування.

Проблеми підвищення рівня здоров'я населення, тривалості активного життя та очікуваної тривалості життя при народженні є надзвичайно важливим як для нашої країни так і для всього світу, що вимагає удосконалення управління охороною здоров'я та формування та функціонування дієвої системи громадського здоров'я. Відповідно до проекту Закону «Про систему громадського здоров'я», громадське здоров'я пропонують розглядати як сферу знань та організовану діяльність суб'єктів у системі громадського здоров'я щодо зміцнення здоров'я, запобігання хворобам та збільшення тривалості життя [1]. 12 грудня 2019 року в Україні стартував проєкт ЄС «Надання підтримки Україні в розвитку сучасної системи громадського здоров'я» здоров'я [3]. В рамках проєкту надається підтримка Міністерству охорони здоров'я України в реалізації реформи громадського здоров'я відповідно до зобов'язань Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Проєкт триватиме з 2019 до 2022 року. Бюджет проєкту складає близько 3 млн євро.

Для ефективної реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я було створено та оновлено ряд державних структур, які відповідають за впровадження напрацьованих Міністерством охорони здоров'я політик. Найбільша за функціоналом та повноваженнями з них – Національна служба здоров'я України (далі – НСЗУ), яка є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра охорони здоров'я для реалізації державних політик у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення. НСЗУ є національним страховиком, який укладає договори із закладами охорони здоров'я та закуповує у них послуги з медичного обслуговування населення. Також служба контролює дотримання умов договорів та робить прямі виплати закладам за надані послуги. НСЗУ було створено постановою Кабінету Міністрів України «Про утворення Національної служби здоров'я України» № 1101 від 27 грудня 2017 р. як один із ключових елементів трансформації системи фінансування сфери охорони здоров'я [2].

Ще одна структура, яка також є рушієм змін в системі охорони здоров'я – Центр громадського здоров'я МОЗ (далі – ЦГЗ). ЦГЗ відповідає за реалізацію політики збереження та зміцнення здоров'я населення шляхом популяризації прихильності до профілактики та своєчасного лікування захворювань, популяризації здорового способу життя, а також забезпечення біологічної безпеки в країні. Одна з головних політик, яку

реалізує ЦГЗ – це зміна парадигми мислення населення від необхідності лікування до необхідності збереження власного здоров'я.

Свої функції ЦГЗ реалізує через мережу регіональних центрів громадського здоров'я, які є комунальними неприбутковими підприємствами, а їхніми власниками – органи місцевого самоврядування [1]. Наразі в 11 регіонах створено центри громадського здоров'я, які складаються з колишніх регіональних центрів здоров'я, центрів медичної статистики, центрів моніторингу та оцінки ТБ/ВІЛ, лабораторних центрів МОЗ України.

На регіональному рівні діє обласний центр громадського здоров'я. Підприємство створене на виконання рішення Дніпропетровської обласної ради від 25.10.2019 року №516-18/VII відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» шляхом перетворення комунального закладу «Обласний центр здоров'я» у комунальне підприємство «Обласний центр громадського здоров'я» Дніпропетровської обласної ради (далі – Центр).. Статут підприємства затверджено рішенням Дніпропетровської обласної ради 14.02.2020 р. №5642-21/VII. Стратегічне керівництво у сфері громадського здоров'я передбачає:

- збір та аналіз стратегічної інформації для формування місцевої політики і стратегічного управління у сфері громадського здоров'я, координацію відповідної діяльності місцевих закладів охорони здоров'я;
- визначення регіональних пріоритетів у сфері громадського здоров'я та пошук оптимальних шляхів розв'язання проблем громадського здоров'я з урахуванням вітчизняної та світової практики;
- координація розробки і впровадження, моніторинг і оцінювання виконання програмних заходів у сфері протидії інфекційним хворобам та вирішення інших пріоритетних проблем громадського здоров'я;
- координація діяльності закладів охорони здоров'я області щодо дотримання єдиної системи збору, обробки, зберігання та передачі медико-статистичної інформації;
- розроблення пропозицій для втілення національної політики у сфері громадського здоров'я в місцеві програми та заходи;

До недоліків у діяльності Центру можна віднести певну плінність кадрів. Робота деяких підрозділів вимагає оперативного реагування та ненормованого робочого дня, включаючи вихідні та святкові дні та відсутність розрахунків вартості послуг Центру (на окремі види робіт) для отримання додаткового прибутку. З метою удосконалення роботи центру пропонуємо по-перше, розширити напрями навчання працівників з метою досягнення цілей підприємства; по-друге, поглиблювати можливості міжгалузевої взаємодії для поліпшення показників громадського здоров'я Дніпропетровської області; по-третє, проводити роботу щодо участі у написанні проектів та отриманні грантів для здійснення заходів у напрямі «Громадське здоров'я», адже грантова діяльність та залучення позабюджетних коштів може стати суттєвим джерелом додаткових фінансів для реалізації проектів розвитку як регіону так і Центру.

Перелік посилань

1. Про систему громадського здоров'я : проект Закону України від 22 вересня 2020 р. № 4142 – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70025
2. Про утворення Національної служби здоров'я України : постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р № 1101. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2017-п#Text>

3.Стартував проект ЄС «Надання підтримки Україні в розвитку сучасної системи громадського здоров'я» – Режим доступу : i-ukrayini-v-rozvitku-suchasnoyi-sistemi-gromadskogo-zdorovyawww.kmu.gov.ua/news/startuvav-proekt-yes-nadannya-pidtrimk